

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

ՅԻՍՈՒՍԻ ԳՈՐԾԻՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄԸ

Դ. ԵՐՐՈՐԴ ԵՐԱՆ. ՅԻՍՈՒՍԻ ՎԵՐՋԻՆ ՕՐԵՐԸ՝
ՋԱՐՋԱՐԱՆՔԷՆ ԱՌԱՋ

(Ետ. ՍԻՐԵ 1934, էջ 232 էջ)

Ի մի բան, մինչև վերջին ժամը, Յիսուս անդադար կը քարոզէ և կ'ուսուցանէ։ Մերակոյտին պետերը, կատաղութեամբ լեցուած, կը հարցնեն իրեն թէ ի՞նչ հեղինակութեան վրայ հիմնուած է, և խորհուրդ կ'ընեն որ իրենց հարցումներովը որսան զինքը։ Բայց Յիսուս կը խցէ անոնց բերանը այնպիսի կերպով մը որ իրեն հետ խօսողները աւելի կը հիանան իր վրայ, զպիրնէն իրենց յանձնուած պարտականութիւնը մոռնալու աստիճան (Ղկս. Ի. 1, 2, 20-40)։ Դիւցազնական կոխի այս օրերուն, Քրիստոս չի յոգնիր յորդորել իր աշակերտները, անոնց առջև քօղազերծելով մասնաւորապէս ասպաղայի խորհուրդները (Մտթ. ԻԴ. Մրկ. ԺԴ. Ղկս. ԻԱ.) այն ճառերով՝ որոնց գործնական պատշաճեցումը այնքան լաւ կ'ընէ Մարկոսի բնագիրը, ըսելով. «Բայց զոր ձեզդ ասեմ՝ ամենեցուն ասեմ, արթուն կացէք» (ԺԴ. 37)։ Այս դասը աւելի տպաւորիչ ընելու համար, անոնց կը ցուցնէ իրենց սպառնացող վտանգները, և լրջութիւնը իրենց սպասող պայքարին. այս է նկարագիրը կոյսերու և տանուաէրներու առակներուն, և անոնց վրայ աւելցուած դատաստանի նկարագրութեան (Մտթ. ԻԷ). զալով ամբոխին և զայն վարող անխելք պարագլուխներուն, Քրիստոս անոնց ալ կ'ուզէ գերազոյն կոչ մը։ Ոչ միայն արիւնոզ բռնեցող կը խարաղանէ Փարիսեցիներուն մոլութիւններն ու կարծրասրտութիւնը և կեղծաւորութիւնը, այլ չի մոռնար ըսելու թէ բաղմութիւնն ալ իր խորքին մէջ նոյն թշնամական տրամադրութիւններն ունի։ Այս պատճառաւ անբաղդատելիօրէն հզօր շունչով մը կը ծանուցանէ այն տղէտքները որոնք պիտի իջնեն Եսայիի գէմ ըմ-

բոստացած ժողովուրդին վրայ։ Իսրայէլի ցոյց տուած մերժողական դիրքը նախորդ շրջանին մէջ եղածէն աւելի յստակ կերպով կը հաստատուի։ Փրկիչը չի բաւականանար հաստատելով Աստուծոյ առջև Հրէից և Հեթանոսաց հաւասար ըլլալը. անկա կը հասկցնէ նաեւ թէ Արքահատու որդիներուն անհաւատութիւնը կը սպառնայ նոյն իսկ զանոնք զրկելու Աստուծոյ հետ կնքուած ուխտին բաժանորդութենէն։ «Բարձցի ի ձէնջ արքայութիւնն Աստուծոյ, կը ձայնէ իրենց աստուածպետական իրաւունքներովը այնքան զոռոպացած այս մարդոց երեսին, և տացի ազգի որ առնիցէ զպտուղս նորա» (Մտթ. ԻԱ. 43)։

Բայց արդէն իր վախճանին մօտեցած է Յիսուսի գործունէութեան ճգնաժամը։ Հինգշաբթի առաւ, Տէրը Պետրոսն ու Յովհաննէսը կը զրկէ նոյն տեղը ուր պիտի ուտէին զատկական ընթրիքը (Մտթ. ԻԶ. 17-19, Մրկ. ԺԴ. 12-16, Ղկս. ԻԲ. 7-13). յետոյ, նոյն օրուան իրկունը, իր աշակերտներուն հետ կ'ընէ հրաժեշտի այդ ճաշը (Մտթ. ԻԶ. 20-29, Մրկ. ԺԴ. 17-25, Ղկս. ԻԲ. 14-20), որ ատեն, հին իսրայէլեան աւանդութիւնը նոր ծէսով մը փոխանակելով, Քրիստոս պատարագի սեղանը կը հաստատէ, ի յիշատակ իր մահուան և իր արտայայտիչ նշան իր կեանքին հաղորդութեան։ Այդ միջոցին իր արտասանած խօսքերը մանրամասնութեանց քանի մը տարբերութիւններով յառաջ բերուած են Պողոսի առ Կորնթացիս Ա. Թուղթին (Թ. 24-25) և երեք համատեւականներուն մէջ, մինչ Յովհաննէս կը պատմէ ոտքերու լուացումը՝ հետեորդ պարագաներով (ԺԴ. 1-17)։ Պատմուածքներուն զուգահեռական ընթերցումը կը ցուցնէ սակայն թէ այդ իրողութիւններն ամէնքն ալ նոյն իրկունը տեղի ունեցած են. ահաւասիկ բազմաթիւ գլխաւոր հատուածները։

ա. Յուդայի մատնութեան ծանուցումը (Յովհ. ԺԴ. 18-30, Ղկս. ԻԲ. 21-23)։

բ. Պետրոսի ուրացման գուշակումը (Յովհ. ԺԴ. 38, Ղկս. ԻԲ. 34)։

գ. Անմիջապէս ետքը, առանց որ և է ընդհատում, Յովհաննէսեան պատմութիւնը կը զնէ ԺԴ-ԺԶ գլուխներուն ճակատը, ԺԷ-ին աղօթքը և Գեթսեմանիին յիշատակութիւնը, դատի և տանջանքի տե-

սարաններուն առաջին արարուածը (ՅՎՀ. ԺԴ. 34, ԺԸ. 1, հմտ. Ղկս. ԻԲ. 39, Մրկ. ԺԴ. 26-32):

Եթէ ընդունուի ճաշին նոյնութիւնը, ոտնալուան պէտք է տեղի ունեցած լինի ընթերցելի կատարումէն ետքը, ինչպէս կարելի է մակարեիկ երրորդ տետրանի յառաջ բերած մէկ խօսքէն (ԻԲ. 24-27. հմտ. 14-20), որուն մէջ անկարելի է չտեսնել ակնարկութիւն մը Տէրջը կատարած ծառայական պաշտօնին (ՅՎՀ. ԺԴ. 1-17): Ղուկաս և Յովհաննէս համաձայն են նոյնպէս ցոյց տալու համար Յուդայի մասնակցութիւնը նոր ուխտին հաստատման, — մինչև որ Տէրը, իր կրած սրտի սեղմումէն կարծես պարտասած, խօսք կ'ուղղէ ուրացած աշակերտին, որ կ'աճապարէ երթալ ի գլուխ հանել սկսած ուճիւրը: Կինզարթի իրկուն էր. գիշերը արդէն տարածեր էր իր ստուերները երկրի վրայ (ՅՎՀ. ԺԴ. 21-30):

Մատնիչին վաղվաղակի մեկնումին կը յաջորդէ գոհունակութեան տպւորութիւն մը (ՅՎՀ. ԺԴ. 31): Այն ատեն կը կատարուին հոգեկան մտերմութեան այն խօսակցութիւնները, զորս կ'աւանդէ Յովհաննու Աւետարանը (ԺԴ-ԺԶ): Իրեն հաւատարիմներուն հետ միայնակ եղած միջոցին և զանոնք թողելու պահուն է որ Յիսուս կը բանայ իր հոգիին բոլոր զանձները: Ինք որ, Փարիսեցիներուն ուղղած իր կշտամբանքներուն միջոցին, կը սարսուռար սուրբ սրտմտութենէն, զայրոյթէն, հիմակ անբացատրելի գորովանքի վեհմական բան մը ունի իր անձին մէջ: Առըցւած՝ սիրալիբ հոգածութեան անհուն ըզգացումներով, կը յորդորէ, կը քաջալերէ, կը զօրացնէ, ուրախութեամբ և զուարթօրէն կը խօսի հոն ուր սրտաբեկումն ու տկարութիւնը կը տիրեն տակաւին: Իր բարեկամներուն կը խոստանայ զրկել ուրիշ նոյն ինքն մը, որ ամէն կերպով պիտի ուղղութիւն տայ իրենց՝ ճշմարտութեան մէջ. իր հաւատքին տնայլայն հաւատարիքն է այս, զոր կը կնքէ՝ իրեններուն մէջ անմահ յոյս մը արթնցնելով զանոնք խանդավառող սա աղաղակով. «Յաշխարհի աստ նեղութիւն տնիցիք, այլ քաջալերեցարուք զի ես յաղթեցի աշխարհի» (ՅՎՀ. ԺԶ. 33):

Պօսակցութեան ընթացքին ելած էին սեղանէն, զէպի Զիթենիաց բլուրը երթալու համար (ԺԴ. 31): Մինչդեռ աշակերտները կը քալեն լուռ ու մունջ, Յիսուս, իր Հօրը ուղղելով, իր սրտին խորէն կ'արտասանէ համակ երկնային խաղաղութեամբ զեղուն աղօթք մը: Որդի հնազանդ՝ մինչև ցվերջ, իր գործին հաշիւը կուտայ Աստուծոյ (ԻԷ. 4). իմաստուն առաջնորդ՝ Ամենակարողին պահպանութեանը կը յանձնէ աշակերտները զորս այս աշխարհի վրայ կը թողու և անոնք որ, ապագայ դարերուն, պիտի փառասորեն իր անունը, ընդունելով իր խօսքը (ԺԷ. 6 և հտե. 20 և հտե.): Յետ որոյ, անձնատուր ըլլալով Աստուծոյ կամքին, Քրիստոս վճռական որոշադրութեամբ կը մանէ այն պարտէզը, որ թաքը պիտի ըլլար իր արիւնտ ոգեւարքին (ՅՎՀ. ԺԸ. 1, հմտ. Մթթ. ԻԶ. 36, Մրկ. ԺԴ. 32, Ղկս. ԻԲ. 39). այս տեղ կանգ կ'առնէ իր մնսիական առաքելութեան նկարագրութիւնը, սուգուելու համար չարչարանաց խորհրդաւոր պատմութեան մէջ:

Ժ. Գ.

ԱՆՍՈՒՐԲ ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԸ

ԸՍՏ ՄՈՎՍԻԱԿԱՆ ՕՐԷՆՔԻՆ

1. Անուրբ անասուններու արգելիք. —

Ըսենք նախապէս՝ թէ սուրբ էին այն անասունները, որոնց միւսը կրնային ուտել Խորայեւացիք, ու անուրբ էին անոնք, որոնց միւսը արգելուած էր անոնց ուտել: Այս արգելքով Օրէնսդիրը անշուշտ նպատակ չունէր անարգ համարել կարգ մը անասուններ: Անսուրբ համարուած այդ անասուններէն ոմանք, ինչպէս՝ արծիւր, ձին, առիւծը՝ ընդհակառակը զովարանուած են Աստուածաշունչին մէջ իրենց լույսատկութիւններուն ու օգտակար ծառայութեանց համար և նոյնիսկ ներկայացուած են իբրեւ խորհրդանշան առաքելութեան: Բայց՝ ինչպէս որ ձին ու չունը իրենց ծառայութեանց համար զերազանց անասուններ համարելով հանգերձ կը զղուինք անոնց մի-